

גנזי המלך

ארבע כנפות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

257

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"שֶׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"

**במה טעו כששלחו את המרגלים?
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

ומכיר את הנסיון העומד לפניו. כענין: 'עֲשֵׂה לְךָ רֵב' ('אבות') (א). כי אין האדם יכול לקבוע בעצמו בשעה שהוא עומד בפני דבר חדש שלא נתנסה בו. והוא מוכרח לסמוך על דעת מי שהוא גדול ממנו שיגלה לו מה שנעלם מאתו. וכך מצינו אצל יהושע שקראו משה רבנו: "יְהוֹשֻׁעַ" - 'י-ה יושיעך מעצת מרגלים' הוא הקדים בזה סיעתא דשמיא מרובה לבל יכשל בעצתם. ומצינו באמת, כי כלב לבדו השמיע את דבריו ככתוב: "וַיְהִי כְלָב" ('במדבר' יג). כי המרגלים נתנו בו אמון שידבר כמותם. אבל יהושע שינה כפי הנראה מתחילה את הנהגתו ולא התערב כלל עמהם, מפחדו, מפני הנסיון שגילה לפניו משה רבנו ע"ה בעצת המרגלים.

הדרך השנייה: אם לא השיג מתחילה ולא הרגיש בסכנת הנסיון ובלי הכנה מוקדמת נכנס בענין והסתבך בנסיון והמכשלה התחילה לשלוח חציה לרשותו של בעל הנסיון, כי אז צריך הוא לתת דעתו על כל פסיעה ופסיעה, להרגיש איך הוא נוטה לשנות ולהתעלם מההשגחה העליונה ולסור מן האמת ולהתקרב לחפץ הנטיה. וכך מצינו כי כלב הלך להשתטח על קברי אבות, לא כמוכּן הפשוט בלבד,

המשך בעמ' 2 <<<

כן הרבר כאן; עמדה לפניהם הבחירה החפשית ללכת באחת מן הדרכים וכיון שבחרו להם ללכת בדרך הטבע, לכן היו כרוכות בזה שתי סכנות.

א. כיון שבחרו בדרך הטבע נקל מאד להפסיד את הבטחון בה'. ב. מפני שהיתה להם נטיה לא להכנס לארץ ישראל, שמא יפסידו נשיאותם, מתוך כך עשויים לומר אח"כ, שאינם ראויים לניסים כמ"ש הרמב"ן כשאדם עומד לצעוד צעד חדש שיש בו סכנה, הוא צריך להכנה מוקדמת שתכשיר אותו לפחות לעמוד על הזהירות בבלתי הכשל.

ויש בזה שתי דרכים; ראשית; שיסלול לו דרך תחילה ע"י שאלות לרבו היודע

וברש"י ז"ל: "שֶׁלַח לְךָ" אנשים לדעתך... לפי שבאו ישראל ואמרו: "נְשַׁלְחָה אַנְשִׁים" הקב"ה נתן רשות לשלוח מרגלים ולא מנע את דרישתם של ישראל. כי אליבא דאמת אין זה מופרך לגמרי. והראיה שגם יהושע שלח בשעתו מרגלים ואף בפעם הזאת הצליחו יהושע וכלב בשליחותם. אולם היו לישראל שתי דרכים לבוא אל הארץ; א. בדרך הטבע, ב. למעלה מדרך הטבע. והנה תכלית הבריאה היתה שתתנהג ע"י ההשגחה בהסתר והיה ראוי שיבחרו בדרך הטבע, שגם היא

מתנהלת ע"פ השגחת ה' בפרטי פרטיותו. וכדברי הרמב"ן ז"ל; שכל הטבע הוא נס נסתר.

ההכרעה בין שתי הדרכים היתה תלויה בהם עצמם, כמו שפירש רש"י: 'לפי שבאו ישראל ואמרו: "נְשַׁלְחָה אַנְשִׁים" משום זה נתאשרה שליחות המרגלים. אך הבחירה בפרשת דרכים כגון זו; דומה לנוסע באוירון, אשר כל מרחבי אויר העולם פתוחים לפניו והוא חפשי לנטות ימין ושמאל. לא כנוסע על הקרקע שעומדים בפניו מכשולים על כל צעד ושעל. אעפ"כ גדולה הסכנה בסטיה בדרך האויר ומוכרח לשמור על נתיב האויר לפי כללי ההוראות לבל יאבד את דרכו.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

אלא הלך לבקש את דרכי האבות איך להתחזק בנסיון לבל יכשל בו. והנה הכל תלוי באדם עצמו, איך הוא רואה את הדברים. כי המרגלים אמרו שני דברים שהם תרתי דסתר; מצד אחד אמרו: "ארץ אכלת יושביה" ומצד שני: "ושם ראינו את הנפילים בני ענק". דבריהם סתרו זה את זה. שהרי אם הארץ אוכלת את יושביה הלא תאכל גם את הענקים ומה מקום יש לפחד? אך יהושע וכלב דנו את הדבר לכף זכות; שהקב"ה עשה זאת לטובה להטרידם באבלות ולא יתנו לב להם, לעומתם המרגלים כיון שלא ערכו הכנה מוקדמת ולא חשדו בעצמם בעקבות הנסיון, לכן נפלו ברשת הנסיון.

ויתכן כי דוקא מפני שהיו חשובים וכשרים, לכן סמכו על דעתם ובטחו בעצמם שלא יכשלו והיה קשה להם להטיל על עצמם חשד דק, כי כל ראייתם וטענתם נבעו מן הנגיעה העצמית, הם היו צריכים איפוא להשתטח על קברי אבות לעורר זכות אבות ולבקש רחמים על עצמם, כי אז היו נצולים, אך בטחו בכשרותם ודבר זה היה בעוכרם, כי בכל נסיון צריך לנהוג בזהירות ובהכנה מוקדמת כדי לעמוד בו. (דברי בינה ומוסר).

"שֶׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיְתִירוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר' יג ב)

מאחר ש"השָׁחַד יְעוֹר עֵינֵי חֻכְמִים" (דברים טז). ואין אדם רואה חובה לעצמו. איך אפשר שנבחין את האמת? הלא בכל דבר שיש לנו התענינות, כבר יש לנו נגיעה באחד מן הצדדים? התשובה היא: שאין הנגיעה מכסה לגמרי את האמת, כי גם אחרי אשר יפנה

היצר את האדם כי גם דרך השקר אמת הוא, מכל מקום יודע הוא בעצמו שדרך האמת אמיתית יותר ורק יחשוב את השקר כמו תחליף לאמת.

וזה מחסדי הבורא ב"ה שלא נתן רשות ליצר לכסות את האמת לגמרי, אלא כל אדם יוכל להבחין בלבו באיזה דרך הוא האמת לאמתו וכמו שהוא בגלות הגוף, שנאמר בה: "לֹא מְאֻסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים" (ויקרא' כו). כן הוא גם בגלות הנפש, שאין הכרת האמת כלה לגמרי בתוך גלותו של הס"א, אלא כל אדם יוכל להבחין בלבו דרך האמת לאמתו. וצריך האדם להתרכז על זה ולהתבונן תמיד, כי רק האמת היא המציאות. ואשר ידמה אליה, שקר הוא ואינו כלום! ובהתבוננות היראה, ישתמש להנצל מן השקר. בשעה שמבחין האדם עניניו ע"פ הסתכלות זו - זהו מבט האמת.

ודבר נפלא יש בזה, לראות עד כמה כחו של מבט האמת מגיע. וכמה האדם אחראי אפילו בעד טעות דקה מן הדקה, מכיון שיכול לבררה ע"פ מבט האמת.

ז"ל ה"ילקוט' ריש' שלח': 'אמרו ישראל למושה: "נִשְׁלַחְהָ אַנְשִׁים לְפָנֵינוּ", אמר להם: "למה?" שקודם חטא המרגלים היה דבר פשוט שאין לעשות השתדלות כזו, אמרו לו: "שכבר הבטיחנו הקב"ה שאנו נכנסים לארץ כנען ויורשים כל טוב והרי שמעו שאנו נכנסים. אם מטמינים הם את ממונם ולא נמצא כלום, נמצא דברו של הקב"ה בטל! אלא, ילכו מרגלים'."

נתבונן נא, הלא דור דעה היו ולא בקל היו טועים ואעפ"כ חשבו בדעתם שכל חפצם לשלוח המרגלים, אינו אלא למען קדוש השם. דור מקבלי התורה עם כל עוצם הבנתם לא עמדו על טעות זו. גם משה רבנו לא היה יכול לעמוד בזה שאין כונתם לשם שמים ממש, כדמסיק ב'ילקוט' שם, כיון ששמע משה כן נלכד בידם. שנאמר: "וַיִּטֵּב בְּעֵינָיו" (דברים' א).

והנה משה רבנו בעוצם חכמתו, היה מכיר כל אדם בתוך תוכו ע"פ כל צדדי כחות נפשו אפילו הטמונים ביותר, כמש"כ: "וַיִּתֵּן תַּחְזָה מִפְּלֵ הָעַם" (שמות' יח) ואז"ל: שהבחין ע"פ חכמת הפרצוף. וכבר כתבו הרבה מזה ב'זוהר'. וגם זולת זה מוכן עד כמה הגיעה חכמת משה בכחות הנפש. וכמה למד בהבנתם במהלך כל עוצם עלייתו בעבודת ה'. ואחר כל אלה לא עמד על טעותם של ישראל. והרי אדם עומד על טעויות אחרים יותר משל עצמו.

איך אפשר דבר זה, על כרחנו שהטעות היתה דקה כ"כ, שאפילו משה רבנו לא הרגיש בה, כי הקב"ה תבע חטא המרגלים מישראל ולא ממושה. והנה כתב הגר"א ז"ל (ב'אדרת אליהו' דברים'): שהיו באים ישראל אל משה לשאול כל אחד על עבודת ה' הפרטית שלו ומשה היה מלמדם עצות ודרכים לכל אחד כענינו הפרטי על פי ה'.

הרי כי גם בחכמה היותר גדולה אי אפשר להבחין בתוך דקותם של כחות הנפש. ורק ע"פ ה' בנבואה בירר להם. וכבר כתבנו במקום אחר שלא רצה ה' לגלות למושה את האמת בענין שילוח המרגלים כמש"כ: "שֶׁלַח לְךָ" 'לדעתך' ועל כן עם כל עוצם חכמת משה רבנו טעה בדקות ההיא, כי לא יכול להרגישו. ומעתה נתבונן, אם משה רבנו ע"ה לא נתפס על טעות זו, היאך נתבעו עליה ישראל?

הרי לנו מכאן למוד גדול; כי אפילו טעות כזו, שלא יוכל להרגיש משה רבנו על אחרים, הם בעצמם יכולים לראותה במבט האמת שלהם אם אך ירצו. ונענשים על זה אפי' עד כדי בכיה לדורות ר"ל. ותנחומין גדולים בדבר זה לאדם, כי עליו רק להתחזק הרבה ולהתרכז על האמת ולדבוק בו, כי אז, לא יוכל עוד היצר הרע להטעותו, בשום פנים. (מכתב מאליהו' א דף 60). ■

הלכה

דיני תפילות השבת - תפילת מוסף

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

להקדים את המנחה לפני חצות. (רפ"ו ד סק"י יא יד).
 6. אמנם כשאנו צריך להתפלל עתה תפילת המנחה, יתפלל מוסף תחילה וישהה ורק לאחר מכן יתפלל מנחה, שבאופן זה אינו נחשב כמי ששתי התפילות עומדות בפניו. והרמ"א מוסיף על כך; שאם הגיע כבר זמן תפילת מנחה קטנה, יקדים תמיד את תפילת המנחה. (רפ"ו ד).
 7. אדם הנמצא סמוך לערב ואין באפשרותו להתפלל את שני התפילות מוסף ומנחה, אלא את האחת מהם. יתפלל תפילת המוסף, לפי שאם לא יתפלל מוסף לא יהא לזה תשלומין, משא"כ לתפילת המנחה יש תשלומין בליה. (רפ"ו סקי"ג עיי"ש). ■

על ידי שיקדש על היין ויטעם לאחר מכן פירות, או מיני מזונות ואפילו פת בשעור כביצה, אבל לא יסעד סעודה. אמנם מי שלבו חלש יכול לאכול פת יותר מכביצה עד שתתישב דעתו. (רפ"ו ג סק"ז ח ט).
 4. מי שלבו חלש ואין לו יין לקדש עליו, רשאי לאכול פירות, או מיני מזונות לפני תפילת המוסף אף בלא קדוש. אבל מי שאינו חלש, אין לו להקל בזה. (רפ"ו סק"ט).
 5. מי שאיחר מלהתפלל תפילת המוסף עד שהגיע זמן תפילת המנחה, יקדים להתפלל תפילת מנחה לפי שהיא תדירה יותר ואחר כך יתפלל תפילת מוסף. ומ"מ, אין דבר זה מעכב בדיעבד, שאם הקדים והתפלל מוסף יצא ידי חובתו. יש מי שהורה שבצבור אין להקדים את תפילת המנחה, שלא יבואו לידי טעות

1. עיקר זמן תפילת המוסף, מיד לאחר תפילת שחרית, שכך היה סדר הקרבת קרבן המוסף, לאחר הקרבת קרבן תמיד של בקר. אולם אם מתאחר לא יאחר יותר מסוף השעה השביעית, שזה הוא שעור הזמן שיכולים להקריב בו קרבן מוסף. ואם נתאחר יותר מכך נקרא פושע. ומכל מקום יתפלל תפילת המוסף שכן בדיעבד זמנה כל היום. (רפ"ו א סק"א)
 2. מי שלא התפלל תפילת המוסף כל היום, אין לו תשלומין בליה, לפי שמוזכר בתפילה עצמה קרבן המוסף וכשעבר זמנו בטל קרבנו, משא"כ שאר התפילות אף שנתקנו כנגד הקרבנות, כיון שלא נזכר בהם הקרבן בפירוש, יש להם תשלומין אף לאחר מכן. (רפ"ו א סק"ג).
 3. מותר לטעום קודם תפילת המוסף,

דברי אגדה

שנאמר: **"מחלליה מות יומת"** (שמות' לא).
לחם כפול שנאמר: **"לקטו לחם משנה"** (שמות' טז). לפיכך ראוי אף לקרבן שלך להיות **כפול**. וזהו שאנו אומרים במוסף של שבת: **"להקריב בזה קרבן מוסף שבת כפול"**, מה שלא נאמר בכל המוספין, לפי שזהו המוסף הראוי ליום השבת. ■

אמר לה הקב"ה: **"הנה זהו קרבן מוסף הראוי לך, לפי שכל מעשיך כפולים הם, שיר כפול שנאמר: "מזמור שיר ליום השבת"** (תהילים' צב). **"מזמור" ו"שיר"** הרי כפל, **עונג כפול** שנאמר: **"ונקראת לשבת ענג לקדוש ה' מְכַבֵּד"** (ישעיה' נח). **"ענג" וכבוד** הרי כפל **עונג כפול,**

בעלי התוספות על התורה (במדבר' כח ט) הביאו דברי המדרש **'שוחר טוב'**: בכל קרבנות המוספים, לא תמצא מוסף מועט כמוספו של שבת, שהיו מביאים בו שני כבשים בלבד. לעומתו מוספי שאר המועדים היה מרובה בהמות רבות. ועל דבר זה קראה השבת תגר מלפני הקב"ה.

הנהגות צדיקים

מסופר: בשבת נוהג היה ללמוד מסכת 'שבת', מסכת 'עירובין' והלכות 'שבת' ובמוצאי שבת בסעודת מלוה מלכה היה גומר ללמוד את מסכת 'עירובין'.
בספר 'לשכנו תדרשו' הביא כיצא בזה, גם על הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת 'מיר': בליל שבת היה לו קביעות שהיה גומר כל מסכת ביצה וסדר הלמוד היה באופן זה, שמיד אחרי תפלת ערבית היה מתחיל מתחילת המסכת וכדי לנצל את הזמן שעד הסעודה. בתוך הסעודה ביני וביני היה ממשיך עד שהיה מסיים כל המסכת. ועל כגון זה נאמר: **"בתחלות תעשה לה מלחמה"** (משלי' כד). ■

נכדתו של רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל ספרה על סבה הגדול: שבשבתות היה מטייל ביער הסמוך לעיר ולפעמים היה פוגש שם צעירים שאחזו מקלות בידיהם וסגריות דולקות בפיהם. הסבא היה עושה עצמו כמי שאינו רואה מה בידיהם ובפיהם והיה מאיר פניו אליהם ומקדים לברכם בקול רם בברכת שבת שלום. היה משוחח אתם בנועם על נושאים קרובים ללבם ומתבל את דבריו בפסוקים מן התורה ובדברי חז"ל, כך השפיע על הצעירים ובזכותו חזרו רבים בתשובה.
על רבי שלום מרדכי הכהן זצ"ל, אב"ד ד'בערזאן' בעל שו"ת מהרש"ם,

על תפילת השבת בביתו של ה'חפץ חיים' זצ"ל, מביא בספר 'מאיר עיני ישראל' מדבריו של אורח מ'ברלין' שהתארח ב'ראדין' בשבת קדש כ"א סיון תרפ"ט ואלו דבריו: למחרת העירו אותי בחורי הישיבה בשעה שש, בהשערה שתפלת השחרית אצל ה'חפץ חיים' מתחילה בשעה הזאת. התלבשתי מהר והלכתי עם הבחורים אל ביתו של ה'חפץ חיים', שם מצאתי כבר קהל רב של מתפללים.
 התפלה היתה בהתלהבות כזו שטרם ראיתי כמותה. את העליה הראשונה בקריאת התורה קבל ה'חפץ חיים', כל התפלה התנהלה באיטיות ובכונה עצומה, שארכה כשלוש וחצי שעות.

פרשת 'שלה'

"ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים"

האם המדבר, רשות הרבים?

פנינים לפרשה

"שלה לך אנשים" (יג ב)

כתב רבנו אפרים ז"ל: סופי התיבות: **חכ"ם**, לומר שישלח אנשים חכמים הראויים לשליחות זו. ואם אינו חכם, אינו ראוי לשליחות. ועל שליח שאינו חכם אמר הכתוב ב'משלי': **"שלה דברים ביד פסיל"** (כו ו).

"שמעו פי אתה ה' בקרב העם... ונעננה עמך עליהם" (יד יד)

יש להתבונן מדוע נאמר בפסוק לשון שמיעה ולא לשון ראייה? שהרי הראיה, גדולה היא מהשמיעה ו'לא תהא שמיעה גדולה מראיה' (ר"ה כה):
וכתב בזה רבנו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה': אמר הכתוב **"שמעו"** ולא אמר הכתוב: **כי ראו**. כיון שהאומות לא זכו לראות את העננים. כמו שדרשו חז"ל ב'ספרי' (במדבר י לד פסקא כה) על הפסוק: **"ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל"** ('שמות' מ). על ישראל הוא מאיר ואינו מאיר לאומות העולם, לכן לא התקיים בהם, אלא השמיעה לחוד ופשוט.

"ועתה יגדל נא" (יד יז)

כתב רבנו יעקב 'בעל הטורים': היו"ד שבתית **"יגדל"** נכתבה גדולה, על שם מה? לומר; אם ניסו אותך בני ישראל ב' נסיונות; זכור להם צדקת אביהם שנסית אותו ב' נסיונות ועמד בהם.

"והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה: והעמלקי" (יד כד)

כתב רבנו בחיי: **"והביאתיו אל הארץ"**

שבמסכת 'שבת' (ו.) למדנו כברייתא שרשות הרבים היא **'סרטיא ופלטיא'** גדולה, או מבואות המפולשים להם. והקשו בגמרא שם: למה לא מנה התנא כברייתא גם את המדבר? וכמו שמבואר כברייתא אחרת; שהמדבר הוא גם כן בכלל רשות הרבים. ותיירץ על כך אביי: כאן, בזמן שהיו ישראל במדבר. כאן, בזמן שאין ישראל במדבר. ופרש"י: שבזמן שהיו ישראל במדבר היה נחשב כרשות הרבים. ואילו בזמן הזה שאינו מקום להילוך לרבים, אינו רשות הרבים. והשמיענו התנא כברייתא, שכתוב בה המדבר, שאם מאיזה טעם וסבה יהיו הרבים מצויים עכשיו במדבר תדיר, יהא ג"כ נחשב בכלל רשות הרבים.

למדנו מכל זה, שהמדבר מצד עצמו אינו נחשב רשות הרבים. וממילא המעביר בו ארבע אמות, אינו עובר באיסור שבת של העברת ארבע אמות ברשות הרבים. ורק בזמן שהיו ישראל במדבר שהיה מקום הילוך לרבים, נעשה בו שם רשות הרבים. ומשום כך המקושש שהעביר בו את העצים ארבע אמות, עבר באיסור שבת. מעתה יתבאר היטב, מדוע הקדים הפסוק לומר: **"ויהיו בני ישראל במדבר"**, שרק משום שהיו במדבר נחשב רשות הרבים ונתחייב המקושש על העברתו חיוב מיתה. ועיין בדברי האוה"ח הקדוש מה שהמשיך לבאר לפי דעות הסוברים שהיה חייב משום תולש, או משום מעמר.

"ועשו להם ציצת" (טו לח)

כתב רבנו ה'אור החיים' הקדוש: **'טעם אומר; וא"ו בתחילת הענין**. לפי מה שאמרו ז"ל... שאמר משה לה' בימי החול לובשין תפילין וזוכרים וכו' עד כאן לזה כשבא לומר לו שיעשו ציצת יש מקום לטעות, כי מצוה זו תהיה במקום תפילין, רצה לובש תפילין, רצה לובש ציצת בלא תפילין ואפילו בשאר ימים שבאחד מהם יספיק לזכירת המצוות, לזה אמר **"ועשו"** וא"ו מוסיף; שמצות תפילין במקומה עומדת ומוסיף; מצות ציצת'.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

"וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית" (טו לח)

כתב רבנו אפרים ז"ל: מן העשיה ואילך, מוזכר בכתוב שבע פעמים האות תי"ו: **"ציצית"**, **"לדרתם"**, **"ונתנו"**, **"על ציצית"**, **"פתיל"**, **"תכלת"**, שהם יחד כ"ח מאות. ששבע פעמים ת' עולה למנין: כ"ח מאות. בא לרמז על מה שאמרו חז"ל במסכת 'שבת' (לב:): **"הזהיר בציצית, זוכה ומשמשין אותו ב' אלפים ות"ת מאות עבדים"** לעתיד לבא, שהם מנין כ"ח מאות עבדים.

"על פנפי בגדיהם לדרתם" (טו לח)

בספר 'טעמו וראו' העיר בזה: שיש להתבונן מדוע נכתב שהציווי הוא: **"לדרתם"** והרי הדבר פשיטא שזה **"לדרתם"**, כמו כל מצוות התורה שהם

עדות היא שקיים כל התורה. ד' **"ציצית"** עולה בגימטריא: **"ת"ר וח' החוטין וה'** הקשרים שבה, הרי יחד עולים למנין: **תרי"ג**.

"אני ה' אלקיכם" (טו מא)

כתב רבנו אפרים ז"ל: הפסוק מתחיל: **"ב'אני ה' אלקיכם"** ומסיים: **"ב'אני ה' אלקיכם"**. כי הציצית לאדם כשני עדים; שנים מלפניו ושנים מאחוריו. והקב"ה מעיד עליו בעולם הזה ובעולם הבא. והמבזה ציצית - שאין לו, בניו ובנותיו מתים, שנאמר **"ב'ירמיה': 'גם בכנפיך נמצאו דם נפשות אביונים נקיים"** (לב ד) וכמבואר במסכת 'שבת' (לב:): עיי"ש ואמר הכתוב **"ב'קהלת': 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים"** (ט ח). והוא בגימטריא: הן ציצית לבגדיך, עיין במסכת 'שבת' (קנג.).

לעולם ולעולמי עולמים. שהלא זאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו? עוד יש להתבונן: למה לא כתוב את זה לבסוף, אחרי הפרט הנוסף במצות ציצית שהוא הכנף **"פתיל תכלת"**? ואולי י"ל: שזה בא לרמז שרק מצות הלבן, דהיינו: הכנף יהיה **"לדרתם"** ולא מצות התכלת, שהרי אין היום, דם החלזון. (אמנם עדין צריך לעיין לשיטת רבי במסכת 'מנחות' תחילת פרק **"התכלת"** שלבן ותכלת מעכבין זה את זה, א"כ איך יבאר את פירוש תיבת **"לדרתם"** האמור כאן).

ושאלתי שאלה זו מקמיה מו"ר הגר"ח קנייבסקי שליט"א וכתב לי לעיין בתוספות בב"ב (עד.) בד"ה **"פסקי"**, שהביאו את המדרש: **"וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית... לדרתם"** דדריש: **"לדרת תם"** ועיי"ש בתוספות שכתב ר"ת: ששמע מזקני לוטיר לפי ש**"ציצית"**

לקראת הסוף ...

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

	<h3 style="color: red; font-weight: bold;">חל אביב</h3> <p style="color: red; font-weight: bold;">אולם בית ברבור דרך ההגנה 135 ביום שני כג' סיון 15/06/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="background-color: white; color: black; padding: 2px 5px; border-radius: 5px;">כניסה 10 ש"ח</p>
	<h3 style="color: red; font-weight: bold;">גדרה</h3> <p style="color: red; font-weight: bold;">אולם אגם אירועים רח' ויצמן 7 ביום ראשון כב' סיון 14/06/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="background-color: white; color: black; padding: 2px 5px; border-radius: 5px;">כניסה 10 ש"ח</p>
	<h3 style="color: red; font-weight: bold;">לוד</h3> <p style="color: red; font-weight: bold;">היכל התרבות רח' קפלן 2 ביום שלישי כד' סיון 16/06/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="background-color: white; color: black; padding: 2px 5px; border-radius: 5px;">כניסה 10 ש"ח</p>
	<h3 style="color: red; font-weight: bold;">ירושלים</h3> <p style="color: red; font-weight: bold;">אולמי הנביאים יד חרוצים 22 תלביית ביום רביעי כה' סיון 17/06/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="background-color: white; color: black; padding: 2px 5px; border-radius: 5px;">כניסה 20 ש"ח</p>

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוטז' 054-4007779

שו"ת חברותא

מה דינו של רופא המבצע כריתת לב?

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: מי שעושה אדם אחר לטריפה, האם הוא נהרג על מעשהו?

תשובה: בשו"ת 'ציץ אליעזר' (חלק י סימן כה פרק כה) כתב: ב'סנהדרין' (ע.ח.): **'אמר רבא: "הכל מודים בהורג את הטריפה" כגון: שיש בו סימני טריפה נראין לעינים שהוא פטור. ד'גברא קטילא, קטל' ואפילו נפש כל דהו ליכא. אבל היאך קמא דשויה טריפה, מסתברא דחיובי מיחייב!** הרי דפשוט ליה להרמ"ה ז"ל דזה שעשה אותו טריפה חיובי מיחייב. עמוד ימיני נוסף, שגם הוא סובר בפשיטות כנ"ז שמי שעשה חברו טריפה חייב עליו הוא הריב"ש ז"ל, שכן מצאתי בספר תשובותיו (רנא) שכותב שם בתוך דבריו בזה"ל: 'אבל מה שפוטר אלו הרוצחים ממיטה מן הדין, הוא מפני שהיו שנים. וקיי"ל כרבנן (ב'סנהדרין' ע.ח.) דאמרי: **'הכוחו עשרה בעשר מקלות בין בבת אחת בין בזה אחר זה, כולן פטורין',** אא"כ נעשה טריפה במכה הראשונה, שאז השני פטור והראשון חייב. הרי, שגם להריב"ש היה פשוט בעיניו דין זה דמתוך שההורג את הטריפה פטור, ידעין דהעושה את חברו טריפה נהרג עליו. ולכן חייב בנידונו את הראשון אם עשה אותו טריפה בהכאתו ופטר את השני שהביא לאחר מכן לידי מיתתו.

ויש לדרון, מה דינו של זה שעשה את האדם טריפה, האם חייב עליו בדיני אדם או לא?

והנה בספר 'מים חיים' להפ"ח בפ"י מנ"מ פשוט בעיניו הדבר, דהעושה אדם טריפה, לא מיקטלי.

ובספר 'למודי ה' (למוד קסח) נשאר בזה בספק ומנמק את ספיקו בלשון זה: נסתפקתי ברוצח שהכה חברו ונעשה טריפה, כגון שניקב קרום של מח, אם חייב עליו מיתה למ"ד: **'טריפה, אינה חיה'**. דכיון דהוי **'גברא קטילי'** הרי הוא כמת, או דילמא: **'נַיִמַת'** כתיב, עד שימיתנו. ואפילו לפי מ"ד **'טריפה חיה** מיבעיא לי; כיון דההורג את הטריפה פטור כמ"ש ה'תוספות' בפ' 'הנשרפין' (ע.ח.) ד"ה: **'ההורג' וכו'** ואת"ל דנהרג עליו, מי אמרינן דאינו נהרג עד שימות. או דילמא, משעה שעשאו טריפה הרי הוא כבר נחשב מת, דגברא קטילי הוי. ואחרי שנ"נ בזה בכמה פנים נשאר

בזה כאמור בספק.

אולם ראה זה מצאתי לאחד מהראשונים שהכריע בזה לצד חיוב. וכך כתב ה"ד רמה' על 'סנהדרין' (ע.ח.): **'אמר רבא: "הכל מודים בהורג את הטריפה" כגון: שיש בו סימני טריפה נראין לעינים שהוא פטור. ד'גברא קטילא, קטל' ואפילו נפש כל דהו ליכא. אבל היאך קמא דשויה טריפה, מסתברא דחיובי מיחייב!** הרי דפשוט ליה להרמ"ה ז"ל דזה שעשה אותו טריפה חיובי מיחייב.

עמוד ימיני נוסף, שגם הוא סובר בפשיטות כנ"ז שמי שעשה חברו טריפה חייב עליו הוא הריב"ש ז"ל, שכן מצאתי בספר תשובותיו (רנא) שכותב שם בתוך דבריו בזה"ל: 'אבל מה שפוטר אלו הרוצחים ממיטה מן הדין, הוא מפני שהיו שנים. וקיי"ל כרבנן (ב'סנהדרין' ע.ח.) דאמרי: **'הכוחו עשרה בעשר מקלות בין בבת אחת בין בזה אחר זה, כולן פטורין',** אא"כ נעשה טריפה במכה הראשונה, שאז השני פטור והראשון חייב. הרי, שגם להריב"ש היה פשוט בעיניו דין זה דמתוך שההורג את הטריפה פטור, ידעין דהעושה את חברו טריפה נהרג עליו. ולכן חייב בנידונו את הראשון אם עשה אותו טריפה בהכאתו ופטר את השני שהביא לאחר מכן לידי מיתתו.

יוצא לנו, שהעושה את חברו טריפה חייב גם בדיני אדם, בהיות שמצאנו הכרעה על כך בדברי שנים מהראשונים.

כבעית השתלת לבבות יש בעיה חמורה גם בנוגע לשתול-הלב. חומרת הבעיה לגבי שתול-הלב היא,

שאפילו אם יתברר במשך הזמן שאחוז הנשארים בחיים גדול, הרי מכלל טריפה לא יצא שתול-הלב מהרגע שכתרו ממנו את לבו הטבעי.

ומדברי רבנו יהונתן אייבשיץ למדנו; שאם ניטל מבעל חי לבו הטבעי, הרי אע"פ שנמצא בגופו אבר אחר כדמותו וכתבניתו ובו משכן רוח חיוני ומלא תפקידו של הלב ונותן חיות לבעל חי, בכל זאת, בעל חי זה נקרא כבר טריפה, בהיות וניטל מיהת ממנו לבבו הטבעי.

ולפי זה לא רחוק לומר שהוא הדין כשנוטלים מבעל חי לבבו הטבעי ובנדוננו, כשכורתים מאדם לבו הטבעי ומשתילים במקומו לב אחר שנכרת מאדם אחר, כיון שאיננו הלב הטבעי של הגוף הזה כפי שבראו יוצר האדם, איננו מוציאו מכלל טריפה. ונשאר בגדר טריפה גם אם חיו יחיה. ובאדם לא קובע בזה תאריך של י"ב חדש מכיון דאית ליה מזלא, כדכתבו התוספות בכמה דוכתא (עיי' 'תוספות' 'גיטין' נו: ד"ה: **'זניקר'** ו'זבחים' קטז. ד"ה: **'דילמא'** ועוד ואכמ"ל).

באופן שיוצא לנו, שאלו הרופאים הכורתים את הלב מחולה זה, שלפני כן לא היה בגדר טריפה, עושים אותו טריפה ולא מועיל כלל מה שחוזרים מיד ומשתילים לו לב מגוף אחר, דזה לא מועיל להחזיר אותו לקדמותו ונשאר במצב של אדם טריפה. והרופא המבצע הכריתה דינו כמי שעשה אותו טריפה.

ויעוין ברמב"ן עה"ת שם (במדבר' לה לג) שהפסוק בא להזהיר באזהרה מיוחדת על כך, ביושבי ארץ ישראל, לכבוד השכינה אשר שם. ■

הרב זכריה יצחק שלישי"א
קריאה בתימנית
של פרשיות התורה
בנוסח שאמי ובלדי

זיתן להשיג במשרדי ישופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

חדש!

מרפאת שיניים שן וחסד
 נוסד בשנת 1982
 כתר חרסינה מ-575 ש"ח
 שתל 1.490 ש"ח תותבת 1.590 ש"ח
 תותבת גמישות ללא ווים 2.990 ש"ח
 ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

בריקה ויעין מקצועי ללא תשלום

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק
 052-8448443 ♦ 03-5794757

יעמוד על הברכה

הניא חיה בת נינה
 לרפואה שלמה ברגליה
 וללירה קלה וולד בריא ושלם

חדש לציבור הדתי

ניסן מזכיר ועדות רפואיות לשעבר בביטוח לאומי
משה מומחה לתביעות ביטוח לאומי

★ נפגעי עבודה
 ★ ילד נכה
 ★ נכות כללית
 ★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
 נייד. 052-8235961

מקצועיות בתחומים

לפרסום צלצל עוד היום ותפוס לך מקום

03-6777779

שלוחה 552

צירואים

צורכנו

סאונז וויזאז

קו"א אפקס:

03-6768855

מפעלי ללמוד וללמד

ייסוד שיעורי תורה למתקרבים בא"י
 ת.ד. 2718 בני ברק, פקס: 03-06185134

פרויקט השיעורים "זכרון יהודה"
 לזכר ולעילוי נשמת מרן הגאון רבי יהודה שפירא זצוק"ל

דרושים אברכים למסירת שיעורים!

לאור הדרישות הגוברות והולכות לייסוד שיעורי תורה בבתי מתקרבים בכל רחבי הארץ, דרושים לנו בהתנדבות אברכים ת"ח ויר"ש למסירת שיעורים לקבוצות קטנות בצורה חיה ובאווירה נינוחה.

הסעה הלוך ושוב מבית מגידי השיעור מובטחת!
 לפרטים ולהצטרפות למשימה קדושה זו ניתן לפנות המעוניינים ללמוד וללמד בחברות נא לצלצל

לפלאפון: 050-4166070
 מענה אנושי בין השעות 7:00-9:00 בערב
 (בשאר שעות המימה ניתן להשאיר הודעה קולית ברורה)

לאור דרישת הקהל המבצע ממשיך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
1 אנצקלופדיה 100 ש"ח
ספרית 'שופר' 520 הרצאות
(13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח
כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח
**חלוקת קלטות טיפ ווידאו
חינם במשרד**

לע"נ הרה"ג
יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-6777779

WWW.SHOFAR.NET

ט.ל.ח.

